

# DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN  
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS BEN'S ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer—de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gillhuis—Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:  
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:  
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.  
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.  
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.  
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Jood in het oordeel der oude Heidenen en der eerste Christenen. II. — Uit de Schrift: Ons Hoorren (Jac. 1:19). — Kerkelijk leven: Vragen, waarop geen antwoord komt. De quæstie van het nieuwe kerkrecht, V. Over een verandering van houding, II. De algemeene genade prijsgegeven. Nogmaals „München“. Hulp opleiding van een predikant voor Argentinië. — Stenogram uit onze Kerken. — Even parkeren: Proeve van een interview. — Pop. wetensch. schetsen: Geestelijke volksgezondheid, IV. — Opvoeding en onderwijs: Een nieuw pleidooi voor „de“ vereenvoudigde spelling, II. — Perschouw. — Kerknieuws. — Bijlage: Heidelb. Catechismus, blz. 33—40.

## HOOFDARTIKEL

### De Jood in het oordeel der oude Heidenen en der eerste Christenen.

#### II.

Fel wordt het Joodsche exclusivisme door de Romeinsche satire-dichters geëeseld. De Jood haat al wat niet-Jood is. Hij wijst geen vreemde den weg. Zulke klanken beluistert ge-keer op keer.

Nog ernstiger wordt de reactie. Men gelooft aan een ritueel moord, waaraan de Joden zich schuldig maken. Reeds oudere geschiedschrijvers verhalen, hoe ieder jaar een Griek gevangen wordt, die na eenigen tijd goed gevoed te zijn geofferd wordt in Jeruzalems tempel.

Men begrijpt, dat zulke verhalen weinig dienstig zijn, de sympathie voor den Jood te versterken. Naarmate het Jodendom zijn propaganda verder drijft, laat een golf van antisemitisme op. Op de Joodsche verachting voor het niet Joodsche volgt zijn verguizing door den heiden. En daarbij wordt niet met gelijke munt betaald. De Joodsche vijandschap richtte zich allereerst op de zaak van het heidendom; de reactie ontlaadt zich op den Jood zelf.

In de literatuur doet nu allerlei laster de ronde. Israël is een slavenvolk, tijdens een pest-epidemie uit Egypte verdreven. Begrijpelijk, dat het nu de vermenging met andere volken schuwt! Nadat het volk zeven dagen voortgetrokken was in de woestijn, moest het om lichamelijke ongemakken zijn reis onderbreken; dit is de sabbat geworden. Een kudde ezels heeft het, toen het dreigde om te komen van dorst, een bron geweest; daarom beelden zij Mozes af, zittend op een ezel, of vereeren zijn den ezel zelf.

Bij literaire vijandschap blijft het echter niet. Het volk gebruikt knuppels als argumenten. Vooral in Alexandrië, waar de Joden een groot en belangrijk deel der bevolking vormen, kent de haat geen grenzen. Een Joodsch gezantschap, dat bij keizer Tiberius op maatregelen daartegen wilde aandringen, werd tijdens diens bezoek aan een pasgebouwde villa gedwongen, hem van kamer tot kamer achterna te loopen, en ontving slechts enkele spottende opmerkingen over het verbod van varkensvleesch. Ondanks de verschillende keizerlijke privilegiën, die 't Jodendom had weten te bemachtigen, werden razzia's op de Joden meestal oogluikend toegelaten. Straks worden de Joden niet slechts uit Rome verdreven, maar wordt hun zelfs de toegang tot Jeruzalem zelf ontzegd.

Dan is de Joodsche propaganda tot haar einde gekomen. Zij is hopeloos mislukt. Haar doel was, de wereld te bekeeren tot het geloof in Israël's God; de reactie wordt bespotting, vijandschap, haat; en de afloop is, dat het Jodendom zich terugtrekt in de synagoge, om onopgemerkt zijn bestaan te rekken. Men bekeert niet meer, maar berekent het aantal letters der Schrift.

Dit moest, omdat het oordeel van Griek en Romein anders uitgevallen was, dan de Jood had vermoed. En dit oordeel moest zoo uitvallen, omdat de Jood niet slechts zelf Jood wilde blijven,

doch anderen ook Jood, of eigenlijk dit nog niet eens, Jodengenoot, Jood van den tweeden rang, wilde maken. De aansluit wakte ergernis, de ergernis haat.

Scherp steekt tegen het heidendom oordeel over den Jood dat der kerk af. Van meet af aan is de kerk met nauwe banden aan het Jodendom verbonden geweest. Zij belijdt den God Israëls, niet slechts als het Opperwezen, maar als een persoonlijk God. Zij gelooft, dat deze God Zich in het Oude Testament heeft geopenbaard, en dit Oude Testament nog steeds, ook voor haar, juist voor haar, het Woord Gods is. En bij dit alles komt, dat de apostelen, de zuilen der kerk, van Joodschen stam zijn, ja Christus Zelf naar het vleesch uit Abraham is. Ook wanneer de kerk straks bijna uitsluitend door christenen uit de heidenen gevormd wordt, vergeet zij haar geschiedenis niet.

In het oog der heidenen heeft de kerk een tijdlang als Joodsche sekte gegolden. Met hoeveel bezwaren de losmaking der kerk van het Jodendom gepaard ging, toont het boek der Handelingen. Er is binnen de kerk een richting, die de heidenen eerst tot het Jodendom wil doen overgaan, voor zij christen kunnen worden.

Het spreekt daarom vanzelf, dat de beoordeeling van den Jood in de kerk veel gunstiger, veel milder is, dan in de heidenwereld. Hoe groot b.v. voor den apostel Paulus het gevaar geweest mag zijn, renegatenhaat te koesteren, dat dit allerminst het geval geweest is blijkt uit de liefdevolle wijze, waarop hij over zijn broeders naar het vleesch spreekt; hij zou zelf wel voor hen verbannen wenschen te zijn van Christus; hun ongelooft is hem groote droefheid, gedurige smart (Rom. 9:2v.). En deze toon blijft heerschen, ook bij de lateren. De brief van Barnabas is wel een van de ernstigste pleidooien, die in de eerste eeuwen der christelijke kerk tegen de Joden zijn gericht. Toch blijft de toon christelijk; de Jood wordt niet belasterd; niet bespottelijk gemaakt. Ook het godsdienstgesprek van den apologete Justinus met den Jood Trypho is waardig van vorm. Merkwaardig te zien is, hoe de kerk erop reageert, wanneer het heidendom antisemitisme tot haar tracht door te dringen door middel van de sekten van Marcion en de Gnostiek.

Bij alle onderlinge verschillen hebben Marcion en de Gnostiek dit gemeen, dat zij de kerk van het Oude Testament hebben willen losmaken. De God van het Oude Testament is niet de Vader van Christus. Israël is niet het uitverkoren volk van den waren God geweest. De ceremoniën van de Oude Bedeeeling hadden niet de minste betekenis, en Israël's geschiedenis was er een van doorlopende ongerechtigheid. De Oudtestamentische offers verrieden Gods bloeddorstigheid, de besnijdenis Zijn minderwaardigheid; Mozes was een doodslager, Salomo een wellusteling.

Beslist werd deze beschouwing over het Jodendom door de kerk afgewezen. Zij heeft het heidendom antisemitisme niet aanvaard. Krachtig, hoewel meermalen op wonderlijke wijze, heeft zij het Oude Testament verdedigd. Israël's verleden hield zij hoog, en ten opzichte van zijn tegenwoordig bestaan heeft zij zich voor alle verachting gewacht; zelfs schijnt hier en daar nog op een bekeering van Israël ten laatste te gehoopt te worden.

Toch hebben Marcion en de Gnostiek de kerk voor problemen gesteld. Zij werd aan Israël's verleden allereerst herinnerd. Kon zij dit verleden voor haar rekening nemen? Kon de geschiedenis van het Joodsche volk ten voorbeeld gesteld worden?

Er zijn kerkvaders, die een vrij behoudend standpunt innemen. Men spreekt uit, dat daar, waar het Oude Testament zelf geen afkeurend oordeel geeft, onzerzijds geen critiek op haar plaats is.

#### Over den doop.

Wel kan men Sacrament door Bondzegel vertolken, en in dien zin zeggen, dat de Doop het bondzegel van de wedergeboorte is, gelijk Paulus den Doop het bad der wedergeboorte noemt. Maar dan is bedocht, niet het zegel dat op de wedergeboorte wordt gezet, maar het zegel op Gods belofte door het sacrament der geboorte, gelijk het Avondmaal het zegel zet op Gods belofte door het sacrament der voeding. Zie art. 27 van onze Belijdenis.

Maar het Sacrament als zegel kan nooit anders dan een zegel op de belofte Gods zijn. Noodig niet omdat die belofte in zich zelf onzeker zijn, maar omdat ze voor ons zoo vaak waggelen door de zwakheid van ons geloof. Van die zijde bestaat dus de sterking van geloof hierin, dat God in het Sacrament nogmaals het zegel op zijn belofte geeft.

Het zegel op de wedergeboorte geeft uitsluitend de Heilige Geest in de geloofsverzekering, gelijk ons dat in 2 Cor. 1:22, Ef. 1:13 en elders geleerd wordt.

Dr A. KUYPER.

„De Heraut“, No. 798, 19 Maart 1898.

Naar den geest des tijds zoekt men bij verschillende gebeurtenissen van Israël's verleden (Lot en zijn dochters) een allegorische verklaring. Over het algemeen luidt echter het oordeel scherp. Israël's geschiedenis is zeer zeker een beschrijving van veel zonde. Tegen een duisteren achtergrond komen slechts enkele lichtgestalten uit. Terecht hebben de profeten steeds over Israël moeten klagen. 't Is een volk, in ongerechtigheid verhard. Onbegrijpelijk, dat God het zoo lang heeft willen dragen. Hij kon dit slechts doen in Zijn lankmoedigheid. Het Joodsche volk was zelf zijn bestaan niet waard.

En bij al de zonde van vroeger is tenslotte de verwerping van Christus gekomen. Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen; zij hebben den Rechtvaardige gedood (Joh. 1:11; messiaansche verklaarde profetieën van Jesaja en Jeremia). Daarin is aan de Joodsche ongerechtigheid de kroon opgezet; Israël's misdadigheid is nu ten toppunt gekomen.

Doch nu is Israël tevens van al zijn vroegere voorrechten verbeurd verklaard. Ondanks alles waren de Joden eertijds inderdaad het volk Gods; nu echter heeft de kerk Israël's plaats ingenomen. Zij is Israël's erfgenaam, en wat nu nog Israël heet, is Israël niet meer. De belofte geldt slechts de kerk; de Joden vormen een partij, een sekte, een groep menschen, die een doelloos bestaan leiden. De evangelist Johannes stelt de Joden tegenover Christus en Zijn discipelen; de onbekende auteur van den brief van Barnabas spreekt over hen als „die menschen ginds“; en latere schrijvers behandelen het tegenwoordige Joodsche volk als een quantité négligeable. Israël heeft betekenis gehad; het is thans deze betekenis volkomen kwijt.

Op twee punten blijkt het oordeel der eerste christenen over den Jood van dat der oude heidenen dus geheel verschillend te zijn.

Ten eerste belijdt de kerk, dat Israël voorheen drager van de Openbaring Gods is geweest; ten tweede, dat de Jood van dit bijzondere voorrecht geheel vervallen verklaard is sinds den dood van Christus.

De Hellenist erkent, voorzover hij zijn liberaal standpunt getrouw blijft, wel iets goeds in het Jodendom; door zijn geschiedschrijvers laat hij zich vertellen, dat de wijsgeer Pythagoras zelfs indertijd Jeruzalem bezocht heeft en het „orakel“, dat zich daar in den tempel bevindt; en indien er iets geestelijks is in de Egyptische Sarapis-verering, waarom dan niet in den Joodschen eeredienst? Wanneer de Jood echter meent, alleen God te kennen, alleen Gods volk te zijn, is dit zinloze hoogmoed, bespottelijke dwaasheid; te denken, dat dit Jodenboek, saamgeflanst van in een uithoek van Palestina bijeengekropen Joden, Gods Woord is! roept Celsus uit. Het is zelfs te dwaas, om het allegorisch te verklaren! En wanneer de